Evaluatie weerstandsvermogen

Aanleiding
Bij de uitvoering van operatie stofkam in 2016 is afgesproken dat het beleid rondom het weerstandsvermogen nader zal worden onderzocht. De beleidsnota weerstandsvermogen 2015-2018 wordt in principe eens in de vier jaar herzien, dit is dan ook een tussen-evaluatie halverwege de beleidsperiode.

Huidig beleid
Het beleid rondom weerstandsvermogen en risicobeheersing is vastgelegd in de beleidsnota en wordt jaarlijks beschouwd in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en de jaarrekening. Het doel van de nota is een stabiele ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage: autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld lonen en prijzen) worden doorgevoerd, en andere wijzigingen alleen worden doorgevoerd op basis van beleidskeuzes. Op basis van de voor de nota gemaakte risico-inventarisatie is besloten het risico inzake marktwerking af te dekken door de inzet van een zekere weerstandscapaciteit van € 2,1 miljoen, bestaande uit een algemene reserve van € 1,6 miljoen en een post onvoorzien van € 0,5 miljoen.

Ontwikkelingen risico's
Door de trendmatige groei van de maatwerk- en markttaken (indexering) en de inhoudelijke groei van het maatwerkpakket (bijvoorbeeld de wabo) is de afhankelijkheid van deze omzetten toegenomen. Het betreffende risico is daarmee hoger dan op het moment dat de beleidsnota werd vastgesteld.

Andere risico's die worden geïdentificeerd, zijn bijvoorbeeld de indexering van kapitaallasten, de LMO, uitfasering OMS en de normontwikkelingen publieke gezondheid. Indien deze risico's zich voordoen, dienen zij structureel te worden verwerkt in de begroting. Om die reden wordt geen weerstandsvermogen voor deze risico's aangehouden.

Resultaatbestemming en de algemene reserve
In 2014 was sprake van een positief resultaat van € 3,2 miljoen. Aangezien de algemene reserve het gewenste niveau van € 1,6 miljoen reeds had bereikt, is besloten het overschot terug te storten naar de deelnemende gemeenten. In 2015 was sprake van een negatief saldo van € 0,7 miljoen, dit is in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten, aangezien de aan te houden €1,6 miljoen anders door de vastgestelde ondergrens zou zakken. Uit de zienswijzen van de gemeenten op deze stukken, alsmede de besluitvorming in het algemeen bestuur, blijkt een voorkeur voor het jaarlijks afrekenen van overschotten en tekorten. Voor 2016 is ook voorgesteld het tekort in rekening te brengen, in lijn met de eerdere besluiten.

Wel of niet toepassen van een 'egalisatiereserve'?
Bij diverse gemeenschappelijke regelingen wordt gewerkt met een zogenaamde egalisatiereserve. Hierbij mag het saldo van een algemene reserve fluctueren tussen een vastgesteld minimum (bijvoorbeeld het berekende risico van 1,6 miljoen of een % van het begrotingstotaal) en maximum. Daarbij wordt pas afgerekend als het saldo buiten de gestelde bandbreedte komt. Dit zorgt voor een stabielere ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage. Het belangrijkste bezwaar hiertegen is dat in de GR reserves worden aangehouden die mogelijk niet worden gebruikt.

Indien bij VRF een maximum van de algemene reserve van 5% van de begroting (€ 3,5 miljoen) zou zijn gehanteerd, dan had de GR met de reservering 2014 (€ 1,9 miljoen reserveren en €1,3 miljoen uitkeren) de tekorten in de jaren 2015 en 2016 zelf op kunnen vangen:

- Eind 2014 vastgesteld minimum	€ 1,6 mln
- 2014 reserveren tot maximum van € 3,5 miljoen	€ 1,9 mln
- 2015 tekort € 721k in mindering brengen	€ 0,7 mln. -/-
- 2016 tussentijdse verhoging € 701k	€ 0,7 mln. -/-
- 2016 afrekening 121k	€ 0,1 mln. -/-
Saldo eind 2016	€ 2,0 mln

Het toepassen van deze werkwijze had de volatiliteit in de gemeentelijke bijdrage (en dus de begrotingen van de Friese gemeenten) aanzienlijk kunnen beperken.

Daarom wordt voorgesteld vanaf het jaar 2017 te gaan werken met een egalisatiereserve. Deze zal worden gevoed met mogelijke overschotten, en kan dan worden ingezet om tussentijdse verhogingen en tekorten (deels) op te vangen. In het voorstel van 5% van de begroting zal de egalisatiereserve dan bestaan uit € 1,6 miljoen weerstandsvermogen en € 1,9 miljoen egalisatiereserve:

Opmaat naar de nota weerstandsvermogen 2019-2022
In de tweede helft van 2018 zal de nieuwe nota weerstandsvermogen en risicomanagement worden opgesteld. Daarbij zal het beleid rondom risicomanagement volledig worden geëvalueerd, en zal een nieuwe inventarisaties van risico's plaatsvinden. Waar nodig zal rekening worden gehouden met de in dezelfde periode te schrijven beleidsplannen.